

VEDLEGG 10: Innspills- og dialogmøte om "Program for folkehelsearbeid i kommunene" med kommuner i Agder den 23.03.17

	Gruppe, Linn	Gruppe, Eirik	Gruppe, Solveig	Gruppe, Steinar	Grupee, Nils A
<p>Hva er viktig å legge vekt på i gjennomføringen av programarbeidet i Agder?</p> <p>Nevn tre satsingsområder som vil være viktige å ta tak i.</p>	<p>1.Samarbeidsstrukturer for systematisk innsats, kompetanseløft og koordinering.</p> <p>2.Skole som arena for arbeid med psykisk helse: 3 innsatsområder ble trukket frem i Ung i Agder for å redusere sosial ulikhet i helse og da også sos ulikhet i gjennomføring av vgs (se også spm 3).</p> <p>3.Sosial ulikhet i helse og fattigdomsproblematikk.</p>	<p>1. Barnehage, grunnskole, videregående skole som arena for satsing.</p> <p>2. Sosial ulikhet, sosial støtte og kapital.</p> <p>3. Ufør tidlig i livet Likestilling, inkludering og mangfold.</p>	<p>1.Rus, psykisk helse og sosiale helseforskjeller slik programmet sier.</p> <p>2.Hovedarenaene er barnehagene og skolene.</p>	<p>Prosjekter bør fokusere på kunnskapsoppbygging – korttidsintervensjon De bør rettes mot risikofaktorene – ikke på enkeltindivider.</p> <p>Man bør utforske effektive forebyggingsstrategier – tverrsektorielt.</p> <p>Rette tiltakene mot barnehage og grunnskolenivå.</p> <p>Fokusere på samspill familie og barn – fokus på mestringsarenaer og sosialt samspill</p>	<p>1.Jobbe målrettet i kommunen mot de som faller ut av videregående opplæring, de havner tilbake hos kommunen, blir et kommunalt ansvar. For enkelte av disse har rus og/el psykiatri vært grunnen til frafallet. Forebyg av frafall i vgs begynner allerede i barnehagealder.</p> <p>2.BTI ved KoRus Sør, omhandler hvordan jobbe godt på tvers av sektorer i kommunen. Metoden viser et stort potensiale for forebygging.</p> <p>3.Annet fagpersonale inn i skole, f.eks. barnevernspedagoger og fagfolk for psykisk helse. Erfaringer det ble vist til i samtalen rundt bordet viste til at dette kunne ha god virkning på det å forebygge "utenforskap".</p>
<p>Har dere kjennskap til vellykkede tiltak som nå gjennomføres eller har vært gjennomført i Agder og som kan videreutvikles i programmet?</p> <p>Nevn tre-fem tiltak/prosjekter og beskriv kort med få ord – gjerne skriv på kontaktperson.</p>	<p>Søgne: Psykososialt team (i skole). Kontaktpers; Trine Lise Enersen (enhetsleder livsmestring)</p> <p>Kristiansand: -FLiK, Til rett tid (oppfølging av gravide og spedbarnsforeldre) Kontaktpers; Unni Mette Køpp -Mobbing i barnehagen. Kontaktpers; Marianne Gotfredsen -Nye mønstre-trygg oppvekst (barnefattigdom, familiekoordinator) Kontaktpers; Kristine Vigsnes -BUA -ICDP</p> <p>Arendal: Oppvekstteam -Voksne-gravide/småbarn med bekymring. Kontaktpers; Jan Aksel Kjønnvåg -Roligheten skole- foreldrerelasjon i fokus basert på Ung i Agders 3 anbefalte innsatsområder (foreldrerelasjon, skoletilknytning og deltakelse). Er tenkt å utvikle et kartleggingsverktøy til bruk i gitte alderstrinn. Kontaktpers: Tone W. Kløcker -Flere hender i barnehagen, et samarbeid knyttet til språk -Fraværregistrering på barneskolen-Rutine. Kontaktpers; Reidun Filman</p> <p>Vennesla:</p>	<p>1.Trygg tidlig – lveland + Arendal? Foreldreveiledning små barn SMIL-grupper</p> <p>2.Depressjonsmestring ungdom. Kontaktpers; Ingeborg Landén, KNPS. Vanlig med vondt – skilsmisse. Kontaktpers; Bobby Tørresen</p> <p>3.Sunn jenteidrett – selvbilde, kosthold. Kontaktpers; Lena Knutsen, Sirdal – Solveig Pedersen, Olympiatoppen Sør.</p> <p>4.Kjærlighet og grenser 7.klasse, Zippys venner. MOT</p> <p>5.Psykologisk førstehjelp – barneskole. Kontaktpers; Kristin S. Svendsen, Kr.sand ABUP</p>	<p>Nærmiljøprosjekter: Demokratiutvikling og medvirkning, skisse fra Nye Lindesnes</p> <p> UNG I NYE LINDESNES - PROSJE</p> <p>Andre områdeløft-prosjekter, som Betongparken i Mandal</p> <p> Søknad.Fylkeskommunen.2.3.2017.pdf (kontaktperson; Guro Wendelboe i Mandal kom)</p> <p>2.Barnefattigdom, Universelle tiltak som gratis kulturskole osv.</p> <p>3.Helsefremmende barnehager og skoler; som kompetanseheving av ansatte, leksefri skole, arbeid med psykososialt miljø, fremme sunt kosthold og fysisk aktivitet, åpen skole, gratis SFO osv: -Leksefri skole osv (kontaktperson; Christine Mikkelsen i Grimstad kom) -Videreutvikle Kjærlighet og Grenser, ned til 4. trinn eller enda lenger ned/barnehagen (kontaktperson; Siri Lovas Severinsen i Mandal kom)</p> <p>4.Foreldrestyrkende arbeid; -Bruke foreldremøtene i barnehagene</p>	<p>Barn i rusfamilier (KoRus)</p> <p>TIGRIS (KoRus)</p> <p>BTI (KoRus)</p> <p>Oppfølging av Ung Data – forskningsbaserte tiltak</p> <p>Gratis fritidsaktiviteter for barn opp til 16 år (Valle og Bykle)</p>	<p>1.NAV i skolen. vellykket på Tangen vg. skole og Vennesla vg. skole. Saksbehandler på NAV med kontor/kontortid i vg.skole.</p> <p>2.Den frivillige organisasjoner LUNAR. Hjelper jenter og gutter mot utenforskap. Mener det har vært gjennomført på skoler i Lillesand og Kristiansand kommuner. Grensesetting er et av temaene LUNAR har jobbet med.</p> <p>3."Kjærlighet og grenser" i regi av KORUS Sør. Vært benyttet for 7. trinn i skole. Involverer foreldre, elever og helsesøster. «Bli kjent med hverandre» – skaper trygghet!</p> <p>4."Aktiv 365". Prosjekt med fysisk aktivitet i ungdomsskoler i regi av idrettskrets. Prosjektlederen i IK finner personer (elever i klasser som er med på aktivitetene) til å bli aktivitetsledere for de aktiviteter som gjennomføres. Fysisk aktivitet og mestring.</p> <p>5. "FUN 365". Avholdes på «Kilandsenteret» i Grimstad kommune, eid av Grimstad Røde Kors. Aktiviteter for barn fra «fattige» familier. Svært vellykket prosjekt i følger informant på bordet.</p> <p>6. Groruddal</p>

-Kjernegrupper (SLT-modell) -NAV i skole	mer, som tema rus.	Punktet er delt i to. Mange innspill rundt bordet, jeg sjekket nærmere og fant dette: a)"Groruddalssatsingen" er Oslo kommunes og statens innsats for å skape varige forbedringer av utvalgte tjenester og nærmiljøer i Groruddalen. Har opprettet eget plankontor. b)"Groruddalen ressurscenter" er en åpen møteplass for alle mellom 13 og 25 år. Mange frivillige samles for å skape aktiviteter for ungdom i Groruddalen. I regi av Oslo Røde Kors.
Iveland-trygghetssirkelen		
Risør: -BTI. Kontaktpers; Malin Paust -TILF (?) i barnehage. Kontaktpers; Ingveig Urfjel LP modellen i skole. Læringsmiljø og ped.analyse. Kontaktpers. Anne Drage -Psykologisk førstehjelp		
Sirdal: BTI Lyngdal: BTI, Kjærlighet og grenser (foreldrerelasjon), barnefattigdom/sosial ulikhet prosjekt på trappene. Kontaktpers; Linn Gyland.		

Har dere ideer til nye og innovative tiltak som kan være aktuelle å utvikle i programmet? Stikkord: Tverrfaglig samarbeid- Medvirkning- Samarbeid med frivillighet- Kreativitet- Kunnskapsdeling.	Arendal: Kartleggingsverktøy (nevnt tidligere) for å redusere sosial ulikhet i psykisk helse: familie relasjon, skoletilknytning og deltakelse. Kontaktpers; Geir Møller og Tone W. Klocker.	1.Frokost på skolen 2.Utlån utstyr 3.Tverrsektorielle møteplasser 4.Lavterskel inkluderende møteplasser 5.Bibliotek som møteplass – arena for aktivitet, språkkafe 6.Kultur uten betaling, Fargespill 7.Foreberede for arbeidslivet, HMS-tenkning, psykososial helse, mobbing 8.Aktiv skole 9.Styrke hjemmebesøk helsestasjon 10.Målrette foreldreveiledning 11.Vektlegge styrke ressursiden	1.Høre på barn og unge selv. Det ungdom ønsket seg, etter felles ungdomsrådsmøte for Audnedal, Lindesnes, Mandal, Marnardal og Åseral var aktiviteter som ikke handler om ferdigheter eller prestasjoner, mer kunnskap om seksuell helse, kantine og livsmestring i skolen. 2.Mer forskning på bruk av frivillighet, som med prosjektet "Med hjerte for Arendal" 3.Skolen som arena for "alt". Åpne for kveldstid, frivillighet inne her. Bruke frivillig eldre til kveldsåpen skole. 4.Veilede elever mer i videregående karriere, fra "plan for innovasjon og karriereveiledning" Marnardal, som Ungt entreprenørskap, arbeidslivsfag, karriereplan for elever og egen rådgiver. Kontaktpers; Rune Bruskeland.	Grønn omsorg – bruke eks. gårdsbruk aktivitet. Kan også som et bredt fritidstilbud Satsing med å styrke velforeninger – nærmiljøetsatsing og fokusere på naboskap Barnehage og skole bør samarbeide mer med omsorgssentre Prosjektiler: "Turkompis" utvikle/videreutvikle – bruke frivillige foreninger – utvikle teknologiske løsninger for lav terskel – eks. en app Bevare ungdomsklubbene som er i ferd med "å dø ut" Gjenoppbygge konseptet med nytt innhold. Utvikle nye måter å henvende seg til barn og unge for å få frem hva de mener skal til.	1.Sosial ulikhet: For å delta i aktivitet viser forskning at en bør være med i dette før enn når 10-års alder. Hentet fra studie med 3. klassinger, hvem er med? – hvem er ikke med? – hva kan en gjøre med dette? Nye tiltak inn på eksisterende arenaer har her vært forsøkt. 2. Hvordan utvikle tiltak i egen organisasjon, basert på utfordringene regionen har (viser til Folkehelseundersøkelsen Helse og trivsel 2015) emd de ressurser en har tilgjengelig? 3.Hvordan bygge nettverk? Ble visst til interessant forsøk i London, fra byens østkant – hvor elever har blitt hentet av "dresskledde" menn som jobber i London City, tatt med på deres jobb, og på den klart å løfte elevene -> mestring -> tro på seg selv-> bli sett 4."Samskaping" og entreprenørskap, samarbeid mellom frivillige organisasjoner, skolen og privat virksomhet. 5.Finne andre møtearenaer, skolebibliotekenes rolle og nyskaping ble her nevnt med flere innovative tiltak. Både skole og frivillighet utformer nye tiltak sammen med elevene...
	Lyngdal: Helsefremmende skole/barnehage (systematisk arbeid etter nordland fk/vestfold fk sin modell)				
	Kristiansand: -Følgforskning av ICDP -Lesin for barn -Områdeløft/nabolagsløft/ medvirkning				
	Vennesla: Individuell kartlegging i forkant av skolestart for å avdekke modenhet og klarhet for skole				
	Risør: Foreldrestøttende tiltak, f.eks. når en barnehage avdekker et problem tidlig vet de ikke hvor de kan "sende" foreldrene				
	Sirdal:Ungdomsbuss, både sosial arena og transport (Ingeborg Selma Kvæven)	Gruppebaserte tilbud "Vanlig men vondt" som er ressursfokusert Helt sjef (?) -Gunnar Eide Ungdomslos - Lindesnes			

Er det noe vi ikke har tenkt på? Har kan dere nevne noe som dere mener er	Informasjonsflyt er viktig – hva med nettside under Regionplan Agder 2020? Kontaktpersoner må være tydelig. Politisk forankring på øverste hold.	De sårbare overgangene 16-> Hvor mye opplysninger kan deles BTI modellen legger til rette	1.Fare for at en tar "lette" løsninger når denne prosessen går for fort, tar de prosjekter som er godt i gang og allerede godt kjent og bare "hiver" seg på noen temaområder. Det blir veldig tidsnød for kommunene nå.	En god kommunikasjonskanal for satsingen – tydelighet på forpliktelser fra partene Det bør etableres et ungdomsråd med repr fra kommunene.	1.Viktigheten av foreldrerollen – kurs for førstegangsførelde
---	---	---	---	---	---

viktig, og som ikke har vært innom i dag.	BTI sentralt, men må ikke overskygge universelle tiltak.	Identifisere og håndtere uro Få foreldre på lag Tilgang natur og dyr	2. Ressursbank for gode tiltak på Agder. 3.Politikeropplæring, de trenger mer kunnskap.	Viktig med forankring i regionrådene og satsingen må løftes opp på øverste nivå i kommunene En av de største utfordringene er å sikre tid til å jobbe med dette
---	--	--	--	--

Representanter fra 22 kommuner deltok på møtet

Ved håndsopprekning ønsket hovedparten en type "prosjekt-pakkeløsning" (med målsettinger, forskningsaktiviteter og lagt opp for evaluering) som kommunene så kan tilmelde seg.

Deltakerne ble også spurt om hvor sannsynlig de tror det er (basert på egen magefølelse) at egen kommune kommer til å søke. 1= lite sannsynlig, 5=meget sannsynlig. Hovedparten svarte 5, noen svarte 4 (billedokumentasjon finnes).